

Nyhetsbrev – FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri, nr 1, 2022

Välkommen till nyhetsbrevet – hoppas du kan hitta något som är av intresse för dig. Sprid gärna till dina arbetskamrater, till brukare, närstående eller andra som du tror kan vara intresserade av lite nyheter på temat funktionshinder och socialpsykiatri. Och har du tips på sådant som du tycker borde finnas med på nästa nyhetsbrev är du välkommen att maila mig på maria.klamas@fyrbodal.se

TIPS OCH TRIX

Dutt´n go - rörelsebingo

Här kommer ett tips om rörelsebingo ”Dutt´n go” Förvisso utvecklat här för äldre men tänker det kan passa även yngre beroende på rörelseförmåga snarare än ålder. [Duttngo - Skellefteå kommun \(skelleftea.se\)](https://www.skellefteakommun.se/om-kommunen/aktiviteter-och-fritid/dutt-n-go)

Våga tala om psykisk ohälsa

Våga tala om psykisk ohälsa är ett informationsmaterial i form av en broschyr och två filmer som kan laddas ner. Fem myndigheter och två brukarorganisationer har gemensamt tagit fram broschyren och filmerna som riktar sig till äldre personer och närstående och uppmuntrar till att tala om psykisk ohälsa och att söka hjälp vid behov. Mer information och filmer hittar du här: [Våga tala om psykisk ohälsa! - Kunskapsguiden](https://www.kunskapsguiden.se/vaga-tala-om-psykisk-ohalsa)

Åmåls visningsrum för kognitiva hjälpmedel

I Åmål har de ett visningsrum för kognitiva hjälpmedel och de har gjort en film för att visa detta. Den finns på deras hemsida och på Youtube, och de är även ute i skolor och visar filmen för elever samt vid introduktion. Du kan också boka ett besök om du vill åka till Åmål och besöka visningsrummet. Här hittar du mer information och filmen: <https://www.amal.se/omsorg-och-stod/funktionsvariationer/stod-i-vardagen/>

Bildstöd och lätläst text om situationen i Ukraina

Habilitering och hälsa i region Stockholm har ställt samman bildstöd, nyttiga länkar och material som handlar om situationen i Ukraina. Du hittar det via denna länk [Om situationen i Ukraina som bildstöd och lätläst text \(habilitering.se\)](https://www.habilitering.se/om-situationen-i-ukraina-som-bildstod-och-latlast-text)

Samtalskort

Magelungen säljer flera former av samtalskort, se mer via länken [Samtalskort - Samtalskort första sidan \(magelungen.com\)](#)

Stödmaterial för ett mer tillgängligt val

I år är det valår och Myndigheten för delaktighet har tagit fram material för att göra valet mer tillgängligt. Att rösta är en hörnsten i demokratin och då behöver vallokaler och information vara tillgängliga. Vid tidigare val har många vallokaler brustit i tillgänglighet vilket lett till ett sämre valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övriga befolkningen. För att stödja kommuner och andra med ansvar att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att rösta, har MFD tagit fram ett stödmaterial. Läs mer här: [Tillgängliga val - MFD](#)

Vet du hur möjligheten att rösta och vara demokratiskt delaktig har sett ut för personer med funktionsnedsättning senaste århundrandet? Svaret hittar du i en kunskapssammanställning, tidslinje och filmer.

[Klicka här för att testa dina kunskaper i ett quiz](#)

[Klicka här för att se filmen Demokrati genom åren](#)

Ofrivillig ensamhet

Ofrivillig ensamhet är inget nytt fenomen, men under pandemin har frågan blivit än mer aktuell. Ensamheten påverkar människor oavsett ålder, kön och bakgrund och den upplevs på olika sätt. Antalet personer som upplever en ofrivillig ensamhet ökar, samtidigt som det finns ett stort stigma att prata om ensamhet. Hälso- och sjukvården är en viktig aktör som kan göra skillnad, liksom kommuner och civila samhället. Tillsammans kan vi öka kunskapen om ofrivillig ensamhet genom att prata om det och hjälpa de som önskar bryta en ofrivillig ensamhet.

Som ett stöd i detta viktiga arbete har det tagits fram två nya broschyrer.

- En broschyr **riktar sig specifikt till dig som i ditt arbete** möter någon som, oavsett ålder, kan vara ofrivilligt ensam. Där finns fakta om ensamhet och information om hur ofrivillig ensamhet påverkar hälsan. Det finns också konkreta tips på vad du kan göra i mötet med någon som visar tecken på att vara ensam.
- En annan broschyr **riktar sig till allmänheten**. Där finns egenvårdstips och hur du som medmänniska kan ge stöd till någon i din närhet som är ensam. Det finns också information om professionell hjälp och stöd samt hur ofrivillig ensamhet påverkar hälsan.

Båda broschyrerna finns på följande språk: svenska, engelska, arabiska, persiska och somaliska.

Information riktad till allmänheten finns även på finska. Här finns materialet att beställa eller ladda ner: [Filmer, broschyrer och rapporter - Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](https://vgregion.se/filmer-broschyurer-och-rapporter)

IPS en metod som fungerar

Individanpassat stöd till arbete, IPS, fördubblar möjligheten för personer med långvariga och komplexa psykiska problem att få ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. Samtidigt är det bara en bråkdel av målgruppen som har tillgång till metoden. Varför är det så? Och vad är det som gör att IPS fungerar så bra? Här kan du se en film om IPS [Individanpassat stöd till arbete \(IPS\) - YouTube](#)

PODDAR OCH YOUTUBE-KANALER

Youtube-kanal Caroline Arvidsson

Caroline har en YouTube-kanal som hon presenterar så här:

"Jag heter Caroline och jag har funktionshinder. Jag vet inte vad jag har men jag vet att min kropp är 32 men inte min hjärna för den är yngre. Jag behöver ibland mer hjälp än vad andra behöver, därför bor jag på gruppboende. På denna kanalen får ni ser hur det är att bo på gruppboende och jobba på daglig verksamhet. Ni får också vara med och se allt roligt jag gör. Läger ut videos 2 gånger i veckan. Onsdagar. Söndagar."

Länken till hennes kanal hittar du här [Caroline Arvidsson - YouTube](#)

Podden – personligt ombud i Fyrbodal

I arbetet med att förbättra för den målgrupp som personliga ombud möter har de nu lanserat en faktapodd. Det kommer att publiceras nya avsnitt sista fredagen varje månad. De beskriver innehåll, syfte och målsättning så här:

"Denna faktapodd vänder sig till människor som har psykiska funktionsnedsättningar eller som kommer i kontakt med målgruppen. Podden består av korta avsnitt med intervjuer på 10 - 15 minuter. Medverkar gör personer som är yrkesverksamma inom olika områden, föreningsmänniskor eller människor med egna erfarenheter. I arbetet att förbättra för vår målgrupp, hoppas vi från verksamheten Personligt ombud Fyrbodal, att dessa avsnitt kan vara ett bra komplement till information som på olika sätt finns i samhället idag."

De personliga ombuden hoppas att poddarna ska kunna användas som ett komplement till den informationen som redan finns inom kommuner, myndigheter och organisationer. Du hittar poddavsnittet här: [Podden | Personligt ombud Fyrbodal \(pofyrbodal.se\)](https://pofyrbodal.se)

Socialstyrelsens podcast

Socialstyrelsen har en podcast på olika teman. Här finns ett avsnitt om pandemins konsekvenser för personer med LSS-insatser. Bland annat pratar man om hur pandemin påverkat personer med funktionsnedsättning att få tillgång till och delta i daglig verksamhet och andra kommunala insatser.

Här hittar du länken till poddavsnittet [Nytt poddavsnitt om pandemins konsekvenser för personer med LSS-insatser - Socialstyrelsen](#)

Professorspodden – Martin Molin Högskolan Väst

Här hittar du ett avsnitt av professorspodden där Martin Molin, professor i socialt arbete med inriktning mot funktionshinderområdet. Avsnittet handlar om delaktighet, att bli vuxen, att skapa identitet för unga med intellektuella funktionshinder. Du hittar avsnittet här:

[Professorpodden Martin Molin av Högskolan Väst \(soundcloud.com\)](#)

Podd om att åldras

Podden "Funka olika" är en podcast om livet med funktionsnedsättning där du kan lyssna på samtal med personer med egen diagnos, närstående och andra experter inom området. Podden "Funka olika" har nu några avsnitt på temat "att åldras". Alla människor åldras men beroende på vilka vi påverkas vi olika mycket. I den här serien börjar de med att gå igenom vad som händer med oss alla när vi blir äldre för att sedan fördjupa sig i hur olika funktionsnedsättningar påverkar åldrandet. [Om att åldras \(habilitering.se\)](#)

BÖCKER

Livet på internet – surfa säkert och hitta rätt (lättläst)

Detta är en lättläst bok om Internet som bygger på intervjuer med personer med IF. På ett tydligt sätt beskrivs både möjligheter, men också vad man ska vara uppmärksam på för att inte fara illa. Författare till boken är Emma Sorbring, Lotta Löfgren-Mårtesson och Martin Molin. Boken kan du beställa här [Livet på internet – Surfa säkert och hitta rätt | LL-förlaget \(ll-forlaget.se\)](#)

Boken finns även som ljud och talbok.

PROJEKT INOM FUNKTIONSHINDEROMRÅDET

Barns röster om att bo i bostad med särskild service

Barn med svåra funktionsnedsättningar som inte har möjlighet att bo kvar i föräldrahemmet kan bo i familjehem eller bostad med särskild service (BmSS), men hur upplever barnen att det är att bo på boende? Det vill funktionshinderförvaltningen i Göteborgs stad få en bättre bild av. Därför ska Göteborgsregionen, FoU i Väst genomföra en studie på fyra av de fem boenden för barn med funktionsnedsättning som finns i Göteborg.

Utöver att undersöka barnens upplevelser, är syftet även att sammanställa tidigare studier på området och föreslå hur verksamheten själv kan arbeta vidare med att förstärka barnperspektivet. Vill du veta mer om projektet kan du kontakta [Lisbeth Lindahl](#)

RAPPORTER ETC

För lite stöd vid depression och ångest

Psykisk ohälsa bland barn och unga är en viktig samhällsfråga. Både självrapporterade psykiska besvär och vården av dessa har ökat kraftigt. Trots det är det fortfarande många som inte söker och får vård för depression och ångest. Rapporten från Forte hittar du här: [Psykiskt välbefinnande, psykiska besvär och psykiatriska tillstånd hos barn och unga – begrepp, mätmetoder och förekomst - Forte](#) där finns också en film från ett seminarium där rapporten presenterades.

Metoden ”självvald inläggning inom psykiatri”

Socialstyrelsen har gett ut en rapport där de utvärderar vilket vetenskapligt stöd och beprövad erfarenhet det finns av metoden ”självvald inläggning” (SI) inom psykiatri. SI är en metod där patienten ges en aktiv roll som medaktör. Metoden är implementerad i 18 av landets 21 regioner. Kartläggningen visar att det finns stora variationer i arbetssätt och utformning av SI i landet. Vissa, men inte alla regioner, har hittat arbetssätt för SI som är patientsäkra och personcentrerade. Slutsatsen de ger är att psykiatri måste bli mer personcentrerad och sammanhållen för att SI och liknande interventioner ska gynna personer/patienter med stora vårdbehov och kroniska tillstånd. Rapporten i sin helhet hittar du här: [Utvärdering av metoden självvald inläggning inom psykiatri - Socialstyrelsen](#)

Självbestämmande i LSS En villkorad rättighet för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Susanne Larsson har skrivit en avhandling om självbestämmande inom LSS. Hon menar att frågan om självbestämmande för personer med måttlig till mer omfattande intellektuell funktionsnedsättning är komplex och angelägen. Susanne har undersökt vilka förutsättningar dessa personer har/ges att utöva självbestämmande inom ramen för sin LSS-insats. De övergripande frågeställningarna i hennes studie är:

- Hur arbetar personal praktiskt för att personer med måttlig till mer omfattande intellektuell funktionsnedsättning ska kunna förstå, göra saker, välja och kommunicera sin vilja och på så vis utöva självbestämmande i sin vardag?
- Hur förhåller sig personal till och bemöter personer med måttlig till mer omfattande intellektuell funktionsnedsättning?

Du hittar hennes avhandling här [FULLTEXT03.pdf](#)

UTBILDNINGAR, INSPIRATIONSDAGAR & KONFERENSER

Rättshaveristiskt beteende och bemötande av personer med narcissistiska eller psykopatiska drag

Den 22 september har vi en inspirationsdag på temat ”rättshaveristiskt beteende och bemötande av personer med narcissistiska eller psykopatiska drag”. Du kan läsa mer om dagen och anmäla dig via denna länk [Rättshaveristiskt beteende och bemötande av personer med narcissistiska eller psykopatiska drag - Fyrbodals kommunalförbund](#)

Livets möjligheter

Den 24 - 25 oktober anordnar NkA konferensen Livets möjligheter. Temat för konferensen är ”livslångt lärande för personer med flerfunktionsnedsättning, anhöriga, professionella och beslutsfattare”. Du kan läsa mer om föreläsare och deras föreläsningarna här [Föreläsare under Livets möjligheter 2022 \(anhoriga.se\)](#)

Man kan delta antingen fysiskt på plats i Stockholm eller digitalt. Länk till mer information och till anmälan hittar du här [Livets möjligheter 2022 \(anhoriga.se\)](#)

Grundutbildning i FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen ger en kostnadsfri digital utbildning i FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Genom utbildningen kommer du få grundkunskap i konventionen och hur den kan omsättas i din verksamhet. Det skapar in sin tur möjligheter för din verksamhet att bidra i arbetet för förbättrade levnadsvillkor och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Utbildningen innehåller fyra moment:

- Funktionshinderspolitiken i Sverige
- Mänskliga rättigheter
- FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Att genomföra konventionen i din verksamhet

Här är de tillfällen som ges under året och du anmäler dig genom att klicka på länken:

- 13 juni, 13.00-15.30 [Anmäl dig här](#)

- 5 oktober, 09.00-11.30 [Anmäl dig här](#)
- 15 december, 13.00-15.30 [Anmäl dig här](#)

Vid frågor: kontakta Monika Lund, monika.lund@lansstyrelsen.se

Grundutbildning NPF

Den 19 maj är det inplanerat en utbildningsdag i NPF riktat till socialtjänstens verksamhetsområden. Läs mer och anmäl er här: [Grundutbildning i NPF för socialtjänsten - Fyrbodals kommunalförbund](#)

Grundutbildning MI

I vår ges en grundutbildning i MI läs mer och anmäl dig via denna länk [Grundutbildning i MI - Motiverande samtal - Fyrbodals kommunalförbund](#)

Webbutbildning för personliga assistenter

Socialstyrelsen har jobbat fram en ny webbutbildning för personliga assistenter. Det finns också ett kunskapsstöd som du hittar på kunskapsguiden. Här kommer länkarna

Utbildningen Personlig assistent som yrke – en webbintroduktion:

<https://utbildning.socialstyrelsen.se/learn/course/external/view/elearning/398/personlig-assistent-som-yrke-en-webbintroduktion>

Tema Personlig assistans på Kunskapsguiden:

<https://kunskapsguiden.se/personlig-assistans>

På planeringsstadiet

På planeringsstadiet har vi på Fyrbodal även:

- Lansering av vår Fyrbodalgemensamma ”Modell för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal inom funktionshinder, socialpsykiatri samt vård och omsorg, 23 maj
- Inspirationsdag för chefer inom personlig assistans 26 oktober
- Utbildning på temat ”åldrande, demens och funktionsnedsättning” hösten 2022
- Utbildning på temat ”kommunikation och AKK” hösten 2022

Mer information om detta kommer efter årsskiftet. Håll utkik på vår hemsida [Kommande kurser - Fyrbodals kommunalförbund](#)

NYTT FRÅN STATLIGT HÅLL

Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn

Regeringen föreslår att det grundläggande behovet annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade ska tas bort från lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. [Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn - Regeringen.se](#)

Regeringsuppdrag kring ny funktionshinderstrategi.

Regeringen har beslutat om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021 – 2031. Strategin innebär att 28 myndigheter får ett tydligt uppföljningsansvar och ska följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet inom sina respektive ansvarsområden. Myndigheten för delaktighet (MFD) ska fungera som stöd till myndigheterna under strategins genomförande. Med strategin vill regeringen tydliggöra betydelsen av att varje sektor i samhället tar ansvar för sin del av funktionshinderspolitiken. Därför ska myndigheterna tydligare följa upp utvecklingen inom sina respektive områden. [Ökad jämlikhet och delaktighet med ny funktionshindersstrategi - Regeringen.se](#)

Regeringsuppdrag daglig verksamhet enligt LSS

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd för utformningen av daglig verksamhet för de personer som står längst från arbetsmarknaden. Målgruppen är personal som arbetar inom daglig verksamhet. Uppdraget slutredovisas 30 juni 2024.

Nationellt uppdrag kring kompetenscentrum Autism och IF.

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism. Socialstyrelsen ska föreslå vilken myndighet ett nationellt kompetenscentrum kan inrättas och hur verksamheten kan organiseras. Om behoven bättre kan tillgodoses på något annat sätt får Socialstyrelsen föreslå andra alternativa lösningar än att inrätta ett nationellt kompetenscentrum. Utgångspunkt är att:

- utveckla och samla kunskap om företrädesvis intellektuell funktionsnedsättning och autism,

- utveckla kompetensen i fortbildningsinsatser för ledning och personal inom områden som har särskild betydelse för likvärdig och god kvalitet i LSS-boende,
- ställa samman utvärderingar och forskningsresultat och
- kommunicera med verksamma i LSS-boenden.

Socialstyrelsen redovisar uppdraget till Regeringskansliet senast den **31 oktober 2022**.

Socialstyrelsen ska inhämta synpunkter från Myndigheten för delaktighet och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. [Uppdrag om nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism inom LSS - Regeringen.se](#)

Utredning – statligt huvudmannaskap för personlig assistans

Regeringen har tillsatt särskild utredare att göra översyn av huvudmannaskap för personlig assistans och utreda frågan om statligt huvudmannaskap.

Utredaren ska även överväga förslag till alternativa lösningar till ett statligt huvudmannaskap.

Utredaren ska analysera hur ett statligt huvudmannaskap kan utformas med en ändamålsenlig reglering och som långsiktigt ger stabila förutsättningar för god kvalitet, kontroll, uppföljning och rättssäkerhet. Utredaren ska analysera för- och nackdelar med ett förändrat huvudmannaskap samt överväga förslag till alternativa lösningar till ett statligt huvudmannaskap. Men också undersöka vilka förändringar som behöver göras i lagstiftningen för att ett statligt huvudmannaskap ska kunna genomföras. Utredaren ska även lämna förslag om hur överföring och anpassningar av kommunala beslut om personlig assistans kan genomföras. Utgångspunkten är att de som idag har beslut om PA enligt LSS ska behålla sin rätt i ett statligt huvudmannaskap.

Arbetsförmedlingens överdirektör Lars Lööv utses som särskild utredare. Uppdraget ska redovisas den 23 mars 2023. Han har även varit särskild utredare i utredningen om Översyn av yrket personlig assistans (SOU 2020:1).

[Statligt huvudmannaskap för personlig assistans - Regeringen.se](#)

Uppdrag om kunskapsstöd gällande assistansersättning

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att vidareutveckla sitt arbete genom att ta fram kunskapsstöd. Handläggare ska få vägledning och stöd i arbetet med att dokumentera behov och göra bedömningen av behov mer begriplig för den enskilde. Syftet med kunskapsstödet är att ta fram rutiner för verksamheten som bygger på bästa möjliga kunskap och erfarenheter och kan bidra till att myndigheters bedömningar och beslut blir mer transparenta och begripliga för den enskilde. Uppdraget ska utföras i samverkan med Socialstyrelsen, SKR och funktionshinderorganisationer ska hållas informerade under arbetets gång. Uppdraget ska redovisas senast 30 juni 2022. [Uppdrag om kunskapsstöd gällande assistansersättningen \(regeringen.se\)](#)

NYHETSBREVET

Nyhetsbrevet ges ut av FoU-Socialtjänst och ansvarig är Maria Klamas. Har du något du vill ha med på nyhetsbrevet? Eller andra kommentarer, tips eller funderingar? Välkommen att kontakta mig på maria.klamas@fyrbodal.se